

Lovforslag nr. L 126. Fremsat den 22. januar 1986 af finansministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om tjenestemandspension (ændring af reglerne om retrætevilkår, opsat pension, fratrædelsesgodtgørelse og samordningsfradrag)

§ 1

I lov nr. 292 af 18. juni 1969 om tjenestemandspension, som ændret bl.a. ved lov nr. 138 af 26. april 1972, lov nr. 273 af 26. maj 1976, lov nr. 592 af 29. november 1978 og senest ved lov nr. 255 af 16. juni 1980, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 1, affattes således:

»En tjenestemand er berettiget til egenpension, når han efter 10 fulde års ansættelse i en stilling, i hvilken ansættelsen efter reglerne i §§ 4, 4 a og 4 b kan medregnes i pensionsalderen, afskediges på grund af alder, som følge af helbredsbedinget utjenstydgtighed eller af anden ham utilregnelig årsag. En tjenestemand på prøve, der ikke er varigt ansat i en anden tjenstemandsstilling, og som ikke er fundet egnet til varig ansættelse efter prøvetidens udløb og afskediges af denne årsag, er ikke berettiget til egenpension, medmindre den pågældende har fået inddraget en pension efter § 10«.

2. § 4, stk. 6, 2. punktum, affattes således:

»Ved afsked på grund af alder og ved opgørelse af krav på opsat pension, fratrædelsesgodtgørelse eller overførselsbeløb til De Europæiske Fællesskaber efter §§ 24-26 medregnes som forhøjet pensionsalder højst et tidsrum svarende til ansættelsestiden«.

3. § 4 a, stk. 3 og 4, ophæves.

4. § 4 b, stk. 2 og 3, ophæves, og stk. 4 bliver herefter stk. 2.

5. I § 5 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»Stk. 2. Finansministeren kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemme, at en tjenestemand, der efter ansøgning overgår til en anden tjenstemandsstilling med en lavere pensionsgivende lønindtægt, kan bevare ret til at få pensionen beregnet efter den hidtidige, højere pensionsgivende løn.

Stk. 3. Finansministeren kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet forhøje det i stk. 1 nævnte lønmæssige grundlag for pensionsberegningen for en tjenestemand, der har været konstitueret i en tjenstemandsstilling med en højere pensionsgivende lønindtægt uden at blive ansat i stillingen.«

6. I § 7 indsættes som nyt stk.:

»Stk. 3. Finansministeren kan, hvor ganske særlige forhold taler derfor, bestemme, at stk. 1 kan finde anvendelse, hvor fratræden sker umiddelbart efter det fyldte 60. år.«

7. § 8, stk. 1, affattes således:

»Finder afsked sted på grund af utjenstydgtighed, som er forårsaget af, at der under udførelse af tjenesten er overgået tjenstemanden en tilskadekomst, der begrundet krav på erstatning for tab af erhvervsevne i henhold til lov om arbejdsskadeforsikring, er

han berettiget til den egenpension, der gælder for en pensionsalder på 37 år.«

8. Kapitel 7, affattes således:

»Kapitel 7

Opsat pension m.v.

§ 24. En tjenestemand, der har opnået en pensionsalder på mindst 3 år, og som fratræder tjenesten uden at være berettiget til pension efter § 2 og uden at overgå til anden ansættelse, som efter § 4 medregnes i pensionsalderen, er berettiget til opsat pension, jfr. stk. 5.

Stk. 2. Retten til opsat pension ophører, såfremt den pågældende på ny ansættes i en stilling, i hvilken ansættelsen efter § 4 kan medregnes i pensionsalderen.

Stk. 3. Opsat pension beregnet efter stk. 5 udbetales fra den 1. i måneden efter det fyldte 67. år eller den 1. i måneden efter den berettigedes udtræden af arbejdsmarkedet efter det fyldte 60. år. Såfremt den pågældende får tilkendt social førtidspension som følge af nedsat erhvervsevne på grund af helbredsmæssige forhold, udbetales pensionen dog fra samme tidspunkt som førtidspensionen.

Stk. 4. Ved død har den pågældendes eventuelle ægtefælle og børn indtil deres fyldte 18. år ret til at få udbetalt en pensionsydelse fra den 1. i måneden efter dødsfaldet, jfr. stk. 6–8. Dette gælder for en ægtefælle, selv om ægteskabet er indgået efter tjenestemandens afsked med opsat pension, men ikke, hvis ægteskabet er indgået på dødslejet, eller efter at den afdøde var fyldt 60 år.

Stk. 5. Den opsatte pension efter stk. 1 svarer til egenpensionen beregnet efter § 6, stk. 1, jfr. § 27, på grundlag af tjenestemandens pensionsalder og pensionsgivende lønindtægt ved fratrædelsen. Hvor udbetaling af den opsatte pension sker før det fyldte 67. år efter stk. 3, 1. punktum, nedsættes pensionen i forhold til den tid, der står tilbage, indtil han fylder 67 år, efter regler som fastsat i henhold til § 6, stk. 2 og 3.

Stk. 6. Pension til den efterlevende ægtefælle udgør $\frac{2}{3}$ af den pension, hvortil den afdøde var berettiget efter stk. 5, 1. pkt.

Stk. 7. Børnepension udgør for hvert barn 10 pct. eller, såfremt der ikke udbetales ægtefællepension, 20 pct. af den pension, hvortil afdøde efter stk. 5, 1. pkt. var berettiget. Bør-

nepension kan dog ikke overstige pension efter § 15, jfr. § 27.

Stk. 8. Pension efter stk. 7 i forbindelse med pension til ægtefællen kan ikke overstige pensionen efter stk. 5, 1. pkt. Det samme gælder de samlede pensioner til efterlevende børn.

§ 25. Finansministeren kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemme, at en fratrædende tjenestemand i stedet for ret til opsat pension kan få en fratrædelsesgodtgørelse, der skal anvendes som indbetaling til en pensionsordning, der kan godkendes af finansministeren, og som ikke senere kan tilbagekøbes uden finansministerens samtykke.

Stk. 2. En tjenestemand, som fratræder sin stilling uden at være berettiget til pension efter § 2, kan for ansættelsestid forud for den 1. juli 1969 vælge at få udbetalt pensionsbidrag efter bestemmelserne i § 50, stk. 3, i lønnings- og pensionsloven af 1958 i stedet for at bevare ret til opsat pension eller eventuel fratrædelsesgodtgørelse eller til overførselsbeløbet efter § 26.

Stk. 3. Pensionsbidrag, der i henhold til stk. 2 er udbetalt ved ophør af tjenestemandsansættelse, samt fratrædelsesgodtgørelse efter stk. 1 skal ved genansættelse i tjenestemandsstilling tilbageføres efter regler, der fastsættes af finansministeren efter forelægelse for lønningsrådet.

§ 26. Ved tjenestemandsansættelse under De Europæiske Fællesskaber kan den pågældende i stedet for opsat pension vælge fra statskassen til De Europæiske Fællesskaber at få overført fratrædelsesgodtgørelse efter § 25 eller et af finansministeren efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet nærmere fastsat overførselsbeløb.

Stk. 2. Fratrædelsesgodtgørelsen eller overførselsbeløbet efter stk. 1 skal ved genansættelse i tjenestemandsstilling tilbageføres efter regler, der fastsættes af finansministeren efter forelægelse for lønningsrådet.«

9. § 27, stk. 3, affattes således:

»De i § 24 nævnte opsatte pensioner reguleres med virkning fra 1. april 1986 efter bestemmelserne i stk. 1–2.«

F.t.l. vedr. tjenestemandspension

10. Kapitel 9, affattes således:

»Kapitel 9

Samordningsfradrag

§ 28. Ved udbetaling af pension efter denne lov til en person, der får udbetalt pension i henhold til lov om social pension, foretages samordningsfradrag efter reglerne i §§ 29-30.

Stk. 2. Indtil 1. januar 1990 foretages samordningsfradrag for den folkepension, som tjenestemandspensionistens ægtefælle får udbetalt, jfr. § 29, stk. 3.

Stk. 3. For samlevende ægtefæller, der begge oppebærer tjenestemandspension, foretages samordningsfradrag i hver af ægtefællernes tjenestemandspension på grundlag af den sociale pension, som vedkommende tjenestemandspensionist selv får udbetalt.

Stk. 4. Såfremt en ægtefællepension deles mellem flere pensionsberettigede, udgør samordningsfradraget for hver af de pensionsberettigedes sociale pension samme brøkdel af det beregnede samordningsfradrag, som andelen af ægtefællepensionen udgør.

§ 29. For en person, der får udbetalt folkepension med fuldt eller delvist grundbeløb i henhold til § 12 i lov om social pension, jfr. § 5, udgør fradraget for hvert års pensionsalder, som er lagt til grund ved tjenestemandspensionens beregning, 2 pct. af folkepensionens grundbeløb pr. 1. januar 1987 for henholdsvis enlige og samgifte.

Stk. 2. Sætserne for samordningsfradrag efter stk. 1 reguleres efter samme principper, som er gældende for regulering af tjenestemandspensioner, jfr. § 27, dog således, at den samlede regulering inden for de seneste 12 måneder ikke kan overstige den samlede procentvise ændring af folkepensionens grundbeløb i samme periode.

Stk. 3. Samordningsfradrag for ægtefællens folkepension udgør for hvert års pensionsalder, som er lagt til grund ved tjenestemandspensionens beregning, 1½ pct. af det udbetalte grundbeløb. Fradragsprocenten nedsættes fra 1. januar 1988 til 1 pct., fra 1. januar 1989 til ½ pct., og fra 1. januar 1990 bortfalder fradrag for ægtefællens folkepension.

§ 30. For en person, der får udbetalt indtægtsreguleret folkepension med et grundbeløb, der overstiger den del af folkepensionens grundbeløb, der ville restere efter § 29, stk. 1-2, fradrages det overskydende beløb som samordningsfradrag i tjenestemandspensionen.

Stk. 2. For en person, der får udbetalt førtidspension i henhold til lov om social pension, fastsættes samordningsfradrag som anført i stk. 1. Dette fradrag bortfalder fra 1. januar 1991.

Stk. 3. For en tjenestemand, der er afskediget med pension efter bestemmelserne i § 2, stk. 2, jfr. §§ 7-8, og som får udbetalt højeste førtidspension i henhold til lov om social pension, fradrages som samordningsfradrag et beløb, svarende til det erhvervsudytighedsbeløb, som den pågældende får udbetalt. Den pågældende kan indtil det 67. år vælge i stedet at få udbetalt ordinær pension i henhold til § 2, stk. 1, jfr. § 6.

§ 30 a. Finansministeren kan tillade, at samordningsfradrag efter §§ 29-30 nedsættes eller bortfalder, såfremt den samordnede efterlønsydelse er lavere end pensionen med tillæg af indtægtsbestemt social pension efter de forud for 1. april 1970 gældende regler.

Stk. 2. Samordningsfradrag efter §§ 29-30 bortfalder, hvis den sociale pension er nedsat efter § 46 i lov om social pension eller efter § 84, jfr. §§ 110 og 118 i lov om social bistand.

Stk. 3. Såfremt en tjenestemandspensionist eller samgifte tjenestemandspensionister, der er pensioneret før 1. januar 1987, som følge af de ændrede bestemmelser om samordningsfradrag vil få udbetalt en lavere tjenestemandspension end forud for 1. januar 1987, kan finansministeren tillade, at samordningsfradrag efter §§ 29-30 nedsættes.

§ 30 b. Ophæves.«

11. § 37 udgår.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. april 1986, bortset fra § 1, nr. 10 om samordningsfradrag, der træder i kraft 1. januar 1987.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Efter drøftelse mellem de kommunale og statslige arbejdsgiverparter samt på baggrund af regeringens moderniseringsbestræbelser blev det efter forslag fra de offentlige arbejdsgivere i de i henhold til lov nr. 123 af 31/3 1985 om fornyelse og forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler m.v. nedsatte paritetiske nævn bl.a. aftalt, at der inden for tjenestemandspensionsområdet skulle søges gennemført ændringer, der skulle tilgodese fleksibilitets- og moderniseringsbestræbelser på personaleområdet.

Således blev det bl.a. aftalt, at der med virkning fra 1. april 1986 skulle søges hjemmel for regulering af den opsatte pension, suppleret med en vis mulighed for fratrædelsesgodtgørelse til pensionsformål samt mulighed for at få en opsat pension udbetalt ved udtræden af arbejdsmarkedet efter det fyldte 60. år.

Der var endvidere enighed om, at der skulle aftales en udvidelse af den hidtidige aftale om retrætevilkår for statstjenestemænd, samt at der skulle søges lovhjemmel for at muliggøre hel eller delvis uændret pensionsmæssig status ved pensionering fra en lavere placeret stilling, som den pågældende f.eks. kan have overtaget i retrætesammenhæng.

De nævnte ændringer søges gennemført ved nærværende lovforslag.

Udviklingen er gået i retning af, at ægtefæller betragtes som to selvstændige økonomiske individer, hvilket taler for den opfattelse, at det ikke skal påvirke en tjenestemandspensionists pension, om ægtefællen får social pension.

På baggrund heraf og på grundlag af betænkningerne nr. 1028 og 1054 afgivet af henholdsvis pensionsudvalget og samordningsfradragsudvalget indeholder dette lovforslag flere ændringer på samordningsfradragsområdet, herunder en afvikling af det samordningsfradrag, der foretages i en tjenestemandspension på basis af ægtefællens social pension.

Herudover indeholder lovforslaget forskellige ændringsforslag af bl.a. præciserende karakter. Der henvises til de efterfølgende bemærkninger herom.

Reglerne om *opsat pension* blev indføjet i tjenestemandspensionslovgivningen i 1969 med det sigte at skabe bevægelighed inden for pensionssystemet. En opsat pension kommer på tale, typisk når tjenestemanden afskediges før det fyldte 60. år af en ham tilregnelig årsag, herunder afsked efter eget ønske – eller når han uden at have opnået ret til aktuel pension fratræder af en ham utilregnelig årsag – og den opsatte pension vil ifølge gældende lovgivning ikke blive reguleret fra fratrædelsestidspunktet til udbetalingstidspunktet, hvor regulering påbegyndes.

En sådan manglende regulering har været hindrende for tjenestemænds tilbøjelighed til at søge stillinger uden for det offentlige eller andre stillinger i det offentlige end tjenestemandstillinger.

Hertil kommer, at værdien af pensionskravet på grund af den manglende regulering er blevet stærkt forringet for en række af de tjenestemænd, der allerede er afskediget med opsat pension.

En regulering af opsatte pensioner med virkning fra de pensionsforhøjelser, der udløses pr. 1. april 1986 og herefter, vil – bortset fra den forudsatte, begrænsede mulighed for fratrædelsesgodtgørelse – ikke på kort sigt indebære større merudgifter for det offentlige.

Adgang til en opsat pension har eksisteret for de tjenestemænd, der siden 1969 er fratrådt fra en tjenestemandstilling med mindst 3 års pensionsalder.

Der er således ved denne ændringslovs ikrafttræden en bestand af allerede opsatte pensioner på op imod 10.000 inden for det statslige pensionsområde.

På baggrund af en forudsætning om, at den gennemsnitlige alder for de tjenestemænd, der er fratrådt med opsat pension, har været ca. 40 år, og at pensionerne først kommer til udbetaling fra den pågældendes 67. år, ved udtræden af arbejdsmarkedet efter det fyldte 60. år, eller hvis der tilkendes

den pågældende social førtidspension som følge af nedsat erhvervsevne på grund af helbredsmæssige forhold, bemærkes følgende om de udgiftsmæssige konsekvenser af reguleringen af disse pensioner:

Den største del af merudgifterne vil falde, når de berettigede opfylder aldersbetingelsen for at kunne få pension udbetalt. Det vil ud fra de angivne forudsætninger ikke finde sted i nævneværdigt omfang i de nærmestfølgende år. Det vil i øvrigt ske gradvist i stadig stigende omfang, og højdepunktet skønnes nået 15–20 år fra lovens ikrafttræden.

Størrelsen af disse opsatte pensioner vil være påvirket af den manglende regulering i perioden fra 1. juli 1969 til lovens ikrafttræden.

De pensioner, der bliver opsat efter lovens ikrafttræden, vil derimod få fuld regulering. Den årlige tilgang af opsatte pensioner kan anslås til knap 700 inden for det statslige pensionsområde. Nyordningen kan medføre en stigning i tilgangen af opsatte pensioner. Pensionerne må antages først at komme til udbetaling i nævneværdigt omfang efter 25–30 år.

Tilsvarende forhold gør sig gældende for det kommunale område, hvor de til tjenestemandspensionsloven svarende pensionsregulativer for kommunale tjenestemænd – som aftalt i de paritetiske nævn – forudsættes ændret i overensstemmelse med denne lovændring.

Tilgangen af opsatte pensioner til kommunale og amtskommunale tjenestemænd, der fratræder, kan på grundlag af en sammenligning af antallet af tjenestemænd anslås til ca. halvdelen af tilgangen på det statslige tjenestemandsområde. På samme baggrund kan bestanden af allerede opsatte pensioner på det kommunale område anslås til ca. 4.500.

Af den beløbsramme, der i forlængelsesloven er afsat til fordeling i de paritetiske nævn, blev der i nævnet vedrørende tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken afsat 12 mill. kr. til regulering af opsatte pensioner for de tjenestemænd, der efter 1. april 1986 fratræder med ret til opsat pension.

I de 2 andre paritetiske nævn blev der for ansatte med tjenestemandspensionsordning uden for staten, folkeskolen og folkekirken, som f.eks. kommunale tjenestemænd, ligeledes afsat beløb af den samlede beløbsramme til en forudsat regulering af den opsatte pension.

Reglerne om opsat pension, fratrædelsesgodtgørelse m.v. i lovforslagets § 1, nr. 8 og 9 er samlet i §§ 24–26, idet det er fundet hensigtsmæssigt at ændre på bestemmelsernes rækkefølge. Der henvi-

ses i øvrigt til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Med henblik på, at reglerne om beregning af en tjenestemandspension ikke skal virke hindrende for, at tjenestemand kan overgå til anden og lave re placeret stilling, er der i lovforslagets § 1, nr. 5 foreslået en ny bestemmelse, § 5, stk. 2. Bestemmelsen er især tænkt anvendt i *retratesammenhæng*. De udgiftsmæssige konsekvenser kan ikke nærmere opgøres, men de skønnes at blive af begrænset betydning. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til bestemmelsen.

Reglerne om *samordningsfradrag* i tjenestemandspensioner blev indført 1. april 1970. På dette tidspunkt fik tjenestemandspensionister og deres ægtefæller ret til at få folkepensionens fulde grundbeløb fra det fyldte 67. år og til at få andre sociale pensioner ligesom den øvrige befolkning.

Før 1. april 1970 var tjenestemandspensionister og deres ægtefæller som hovedregel kun berettiget til folkepensionens mindsteløb. Tjenestemandspensionen var normalt for stor til, at man kunne få indtægtsbestemt folkepension eller anden form for social pension, dvs. invalidepension og enkepension.

For at undgå at tjenestemandspensionen og de sociale pensioner blev større end den løn, tjenestemanden fik, mens han arbejdede, indførtes *samordningsfradraget*.

Samordningsfradraget for gifte tjenestemandspensionister skulle også beregnes af ægtefællens eventuelle sociale pension, fordi man dengang betragtede familien som en økonomisk enhed. Dette gav sig udslag i, at den sociale pension blev udbetalt som et samlet beløb for begge ægtefæller.

Som det er anført i pensionsudvalgets betænkning (nr. 1028), er der siden sket en udvikling i retning af, at ægtefæller betragtes som selvstændige økonomiske individer, hvilket kan begrunde ophævelse af den del af *samordningsfradraget*, der beregnes på grundlag af ægtefællens sociale pension.

Hvis man lod ægtefællesamordningsfradraget bortfalde på én gang, ville det betyde en merudgift for det offentlige på ca. 465 mill. kr. med satser pr. 1. oktober 1985 (ca. 346 mill. kr. for det statslige pensionsområde, ca. 104 mill. kr. for de kommunale pensionsområder og ca. 15 mill. kr. for koncessionerede selskaber, som telefonselskaberne og lignende) samt en indtægtsfremgang for en gift tjenestemandspensionist på ca. 25.000 kr. årlig.

Da det er nødvendigt at tage et vist hensyn til samfundsøkonomien samt til, hvad andre grupper i befolkningen får af indtægtsstigninger, er det

foreslået, at afviklingen af ægtefællesamordningsfradraget sker ad 4 gange med $\frac{1}{2}$ pct. hvert år, første gang 1. januar 1987, således at det er helt væk 1. januar 1990.

I betænkning nr. 1054, afgivet af udvalget vedrørende samordningsfradrag i tjenestemandspensioner er bl.a. beskrevet de administrative og tekniske problemer i forbindelse med omlægning af samordningsfradraget i tjenestemandspensioner til et fradrag i den sociale pension, der bl.a. skulle have det sigte at reducere det betydelige antal efterreguleringer af tjenestemandspensioner og samordningsfradrag som følge af løbende ændringer i den sociale pension samt at tilvejebringe en forståelsesmæssig forenkling for pensionisterne, så de bedre kan overskue deres samlede økonomi. Det fremgår af betænkningen, at en omlægning vil indebære nye administrative problemer, der anslås at kunne medføre ansættelse af ekstra personale i kommunerne på op imod 100 personer bl.a. til afregningerne til tjenestemandspensionsmyndighederne af indeholdte samordningsfradrag.

På baggrund heraf har udvalget ikke foreslået en omlægning af samordningsfradraget gennemført, men har i stedet inddraget spørgsmålet om afvikling af hovedparten af de indtægtsregulerede samordningsfradrag i egenpensionistens pension for på den måde at tilvejebringe en sådan grad af forenkling og gennemskuelighed af samordningssystemet, at yderligere overvejelser om en senere omlægning til et fradrag i den sociale pension ikke anses for påkrævet.

Forslaget indebærer således afskaffelse af det indtægtsregulerede samordningsfradrag for tjenestemandspensionistens egen sociale førtidspension med virkning fra 1. januar 1991, hvilket anslås at ville indebære en merudgift på ca. 60 mill. kr.

Tjenestemandspensioner dyrtidsreguleres efter § 27, stk. 1, når der sker forhøjelse eller nedsættelse af tjenestemandslønninger som følge af bevægelserne i reguleringspristallet.

Ved lov nr. 575 af 27. oktober 1982 om begrænsning af lønstigninger og om ændring af takt- og dyrtidsregulering m.v. samt lov nr. 237 af 23. maj 1984 om ændring af nævnte lov af 27. oktober 1982 er dyrtidsreguleringen af bl.a. tjenestemandslønninger suspenderet til og med regulering efter reguleringspristallet for januar 1987.

Som følge af ovennævnte § 27, stk. 1, er dyrtidsreguleringen af tjenestemandspensioner tilsvarende suspenderet.

Efter § 27, stk. 2, reguleres tjenestemandspensioner i øvrigt, når der sker generel ændring af tjenestemandslønninger. Dette har bevirket, at tjeneste-

mandspensionerne fra oktober 1982 til og med oktober 1985 er blevet reguleret med i alt ca. 9 pct.

De *socialle pensioner* bliver i henhold til lov om social pension reguleret med 3 pct. for hver fulde 3 points udsving i reguleringspristallet for januar og juli, således at de 3 pct. beregnes af de i lovens festsatte grundbeløb.

Der er ikke sket suspension af dyrtidsreguleringen af de sociale pensioner, der fra oktober 1982 er dyrtidsreguleret med i alt 8 portioner inkl. reguleringen pr. 1. oktober 1985, svarende til en stigning på 19,4 pct. i forhold til april 1982-niveauet.

Da størrelsen af de sociale pensioner er det beløbsmæssige grundlag for beregningen af samordningsfradraget, er dette fradrag på grund af den fortsatte dyrtidsregulering af de sociale pensioner steget i samme omfang som de sociale pensioner, mens tjenestemandspensionerne, hvori fradraget foretages, har haft en lavere stigning.

Da stigningen i samordningsfradraget udgør samme kronebeløb for alle pensionister med samme pensionsalder, vil en procentvis forhøjelse af tjenestemandspensionerne betyde, at et fald i den udbetalte tjenestemandspension fortrinsvis vil forekomme for de lavere pensioner.

Denne uensartede udvikling i samordningsfradraget og i tjenestemandspensionerne vil ophøre med den ændrede regulering af samordningsfradraget, som er indeholdt i dette forslag, hvorefter de pr. 1. januar 1987 gældende satser for samordningsfradrag fremtidig vil blive reguleret med de ændringer, der følger af reguleringen af tjenestemandspensionen, jfr. § 27.

Lovforslagets § 1, nr. 10 indeholder endvidere andre, mindre forbedringer på samordningsfradragområdet, som kan gøre ordningen mere enkel og forståelig for pensionisten. Heraf kan nævnes, at den tjenestemandspensionist, der ikke ønsker at søge folkepension, fremtidig heller ikke skal have foretaget samordningsfradrag.

Efter forslaget vil der efter 1. januar 1991, når de indtægtsregulerede samordningsfradrag for egenpensionisten og ægtefællen er bortfaldet, og ægtefællesamordningsfradraget er afviklet – udover det nedennævnte fradrag for erhvervsudygtighedsbeløbet – alene være det almindelige samordningsfradrag på 2 pct. pr. pensionsalderår for tjenestemandspensionisten (egen- eller ægtefællepensionisten), der får udbetalt folkepensionens fulde grundbeløb efter det fyldte 67. år samt det indtægtsregulerede samordningsfradrag i de få tilfælde, hvor en tjenestemandspensionist på 67–69 år oppebærer arbejdsindtægtsreguleret folkepension.

Resultatet er en betydelig forenkling af samordningsfradragsordningen.

Merudgifterne ved forslagenes gennemførelse kan opgøres til følgende beløb for hele det offentlige område: ca. 145 mill. kr. i 1987, ca. 106 mill. kr. i hvert af årene 1988, 1989 og 1990 og ca. 60 mill. kr. i 1991. Udgiften ved bortfald af samordningsfradrag ved plejehjemsophold udgør ca. 6 mill. kr. i 1987, der dog reduceres som følge af forøget egenbetaling for plejehjemsopholdet. Disse udgifter anslås at fordele sig således: 74,4 pct. vedrørende statens pensionsområde, 22,3 pct. vedrørende de kommunale pensionsområder og 3,3 pct. vedrørende koncessionerede selskaber som f.eks. telefonselskaberne.

Gennemførelsen af lovforslaget vil medføre visse besparelser på andre områder, især besparelser på boligydelse i forbindelse med afviklingen af ægtefællesamordningsfradraget.

Hertil kommer, at der kan forventes at komme en merudgift hidrørende fra den ændrede regulering af samordningsfradraget. Denne merudgift vil imidlertid afhænge af, hvorledes stigningen i de sociale pensioner og tjenestemandspensionerne vil forholde sig til hinanden.

Såfremt den sociale pension stiger gennemsnitlig 1 pct. mere pr. år end tjenestemandspensionen, vil det gennemsnitlige provenutab ved at lade reguleringen af samordningsfradraget følge reguleringen af tjenestemandspensionen udgøre følgende beløb, når der desuden tages hensyn til den forventede stigning i antallet af pensionister:

	mill. kr.
1/1 1987	0
1/1 1988	16
1/1 1989	34
1/1 1990	54
1/1 1991	73
1/1 1992	96

Tilsvarende ændringer forudsættes at ske på områder uden for tjenestemandspensionslovens område, hvor der er regler om tjenestemandspensionsordninger og samordningsfradrag, således at de til sådanne regler svarende bestemmelser ændres i overensstemmelse med de i tjenestemandspensionslovens kapitel 9 herved foreslåede ændringer.

Der vil på et senere tidspunkt blive fremsat ændringsforslag til lov om social pension med henblik på redaktionelle ændringer som følge af den foreliggende lovgivning.

I lovforslagets § 1, nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 og 11 er indeholdt nogle ændringsforslag af bl.a. præcise-

rende karakter. Der henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Lovforslaget har været forhandlet med de kommunale lønorganer, der ikke har haft bemærkninger.

Forslaget har endvidere i medfør af tjenestemandens § 48 været forhandlet med tjenestemandenes centralorganisationer, der heller ikke har bemærkninger til det foreliggende forslag.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1, nr. 1.

Ansættelse af tjenestemænd på prøve må ses som et ønske om i løbet af prøvetiden (ofte 2 år) at kunne vurdere, om den pågældende egner sig til varig tjenestemandsansættelse, således at styrelsen – såfremt den prøveansatte ikke findes egnet – kan afskedige den pågældende uden de konsekvenser, der følger af at afskedige en varigt ansat tjenestemand uansøgt.

Den situation kan imidlertid forekomme, at en tjenestemand på prøve tidligere har haft ansættelse som tjenestemand eller anden ansættelse med en pensionsordning svarende til tjenestemandspensionslovens, uden at han – under tjenestefrihed uden løn – er gået direkte over fra den ene tjenestemandsansættelse til den anden.

Hvis en tjenestemand på prøve i henhold til tjenestemandspensionslovens § 2, stk. 3, henholdsvis § 4, får ansættelsestiden og/eller pensionsalderen forhøjet på grundlag af den tidligere tjenestemandspensionsgivende ansættelse, vil det – såfremt den forhøjede ansættelsestid, henholdsvis pensionsalder ved udløbet af prøvetiden overstiger 10 år – af § 2, stk. 1, følge, at den pågældende vil have ret til en aktuel pension.

En afskedigelse, der er begrundet i, at den pågældende ikke findes egnet til varig ansættelse, vil i en sådan situation betyde en ekstraudgift til pension og en utilsigtet pensionsmæssig forbedring for den prøveansatte, og det vil desuden kunne bevirke, at prøvetjenesten er mindre reel.

Det er derfor foreslået, at en tjenestemand på prøve, der ikke findes egnet til varig ansættelse og derfor afskediges, ikke vil have ret til aktuel pension – uanset om den pågældende har 10 års ansættelsestid – ved afsked af denne årsag, men alene en opsat pension, såfremt den pågældende har 3 års pensionsalder.

Det er dog lagt til grund, at en tjenestemand på prøve – der har oppebåret aktuel pension, som i henhold til § 10 er inddraget i forbindelse med prøveansættelsen – ved afsked begrundet i, at han

ikke findes egnet til varig ansættelse, vil have ret til aktuel egenpension.

Såfremt den prøvemand ansatte tjenestemand afskediges af anden utilregnelig årsag end den nævnte, f.eks. på grund af svagelighed, og har mere end 10 års ansættelsestid, vil den pågældende have ret til aktuel pension.

Endvidere skal bemærkes, at ændringen ikke har konsekvenser for varigt ansatte tjenestemænd, der under ansættelse i anden tjenestemandsstilling ansættes på prøve.

I bestemmelsen er det foreslået præciseret, at 10 års ansættelsestid forudsætter 10 års heltidsansættelse, idet nedsat tid medregnes forholdsmæssigt i ansættelsestiden, jfr. princippet i den gældende lovs § 4, stk. 4.

Til § 1, nr. 2.

Bestemmelsen vedrører tjenestemænd, der ved ansættelse på grund af ganske særlige kvalifikationer får pensionsalderen forhøjet med indtil 10 år. Ved afsked på grund af alder samt ved opgørelse af krav på opsat pension eller pensionsoverførsel til EF medregnes af sådan forhøjet pensionsalder højst et tidsrum, der svarer til ansættelsestiden som tjenestemand. Efter forslaget vil der ved opgørelse af fratrædelsesgodtgørelse gælde samme begrænsning.

Til § 1, nr. 3. og 4.

Som det fremgår af § 25, stk. 3, under nr. 8, foreslås det, at genindbetaling af pensionsbidrag, der er udbetalt efter ophør af tjenestemandsansættelse, ved genansættelse i tjenestemandsstilling tilbageføres efter regler, der fastsættes af finansministeren efter forelæggelse for lønningsrådet. Disse regler afløser § 37, stk. 2. Bestemmelserne i § 4 a, stk. 3, og § 4 b, stk. 2, kan herefter udgå.

Efter den gældende bestemmelse i § 24, stk. 5, skal et pensionsoverførselsbeløb, der er blevet udbetalt ved en tjenestemand's overgang til ansættelse som tjenestemand under EF, indbetales på ny ved genansættelse i en tjenestemandsstilling i staten, folkeskolen eller folkekirken. Denne regel finder efter lovens § 4 a, stk. 4, og § 4 b, stk. 3, ikke anvendelse, såfremt der ved tjenestemand's ansættelse overføres udtrædelsesgodtgørelse fra en overenskomstpensionsordning eller fra EF, og sådan overførsel omfatter overførte pensionsbidrag fra tidligere tjenestemand's ansættelse.

Forholdet omkring pensionsbidragstilbageføring i disse genansættelsessituationer vil være omfattet af den ordning angående tilbagebetaling af fratræ-

delsesgodtgørelse, som lovfæstes ifølge ændringsforslag nr. 8. Bestemmelserne i § 4 a, stk. 4, og § 4 b, stk. 3, kan herefter udgå.

Til § 1, nr. 5.

En bestemmelse som den foreslåede giver mulighed for at beregne pensionen til en tjenestemand på grundlag af en løn, som den pågældende tidligere har oppebåret, der er højere end den senest oppebårne. Der kan være behov herfor i visse tilfælde, og spørgsmålet er blevet aktuelt i forbindelse med, at ønskerne om modernisering og omstilling af den offentlige sektor stiller større krav til chefers omstillingsevne m.v., hvorfor der i det paritetiske nævn vedrørende tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken – etableret i henhold til lov nr. 123 af 31. marts 1985 om fornyelse og forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler – er aftalt følgende vedrørende retrætevilkår:

Den hidtidige ordning hjemlet på tekstanmærkning og i aftale af 8. september 1981 om hel eller delvis bevarelse af løn- og pensionsvilkår for styrelseschefer i lønramme 38, 39 og 40, der udnævnes i anden statstjenestemandsstilling på chefniveau, erstattes af en ny ordning, der betyder en udvidelse af den personkreds, som skal have mulighed for hel eller delvis bevarelse af lønvilkår ved overgang til anden og lavere klassificeret stilling i retrætesammenhæng.

Der er herefter den 12. august 1985 indgået en rammeaftale, der bestemmer, at der for statstjenestemænd i lønrammerne 36–40 samt statstjenestemænd i lønramme 35 i egentlige chefstillinger – der udnævnes i anden, lavere klassificeret statstjenestemandsstilling i forbindelse med retræte – kan indgås speciel aftale om særlige lønvilkår, hvorved der tages hensyn til tjenestemandens tidligere beskæftigelse.

Da bevarelse af den pensionsmæssige stilling må antages at have stor betydning for tjenestemand's tilbøjelighed til at vælge at overgå til anden og lavere placeret stilling, er det i resultatet fra det paritetiske nævn forudsat, at der skulle søges lovhjælp for, at finansministeren kan tillade bevarelse af hel eller delvis uændret pensionsmæssig status i forbindelse med nedrykning i retrætesammenhæng.

Henset til at den gældende § 5 indebærer, at pensionen beregnes af den af tjenestemanden senest oppebårne løn, er det fundet hensigtsmæssigt, at der som *stk. 2* i § 5 indføres den foreslåede bestemmelse om, at finansministeren efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet kan bestemme, at en

tjenestemand i staten, der efter ansøgning overgår til en anden tjenestemandstilling med en lavere pensionsgivende indtægt, kan bevare ret til at få pensionen beregnet efter den hidtidige, højere pensionsgivende løn.

I tilfælde, hvor en tjenestemand er konstitueret i en højere stilling, ydes der normalt et ikke-pensionsgivende funktionsvederlag, der udgør forskellen mellem den pågældendes hidtidige løn og lønnen i den højere stilling. Ifølge den gældende bestemmelse i § 5 beregnes pensionen af den pensionsgivende løn på det opnåede løntrin i den stilling, den pågældende er ansat i.

Det følger heraf, at en tjenestemand, der pensioneres fra sin stilling efter i en årrække at have fungeret i en højere stilling uden at være blevet ansat i denne, ikke får nogen pensionsmæssig inddækning for funktionsperioden, hvor han kan have afholdt sig fra at søge andre advancementsstillinger.

Selv om det af forarbejderne til tjenestemandspensionsloven af 1969 fremgår, at konstitutioner kun i ganske særlige tilfælde bør strække sig ud over 3 år, kan længerevarende funktionsperioder bl.a. forekomme i tilfælde, hvor en højere placeret tjenestemand har tjenestefrihed indtil videre på grund af varetagelse af ombud som borgmester, folketingsmedlem m.v. eller, hvor der består usikkerhed omkring den højere stillings fortsatte beståen.

Det er fundet rimeligt at åbne mulighed for en vis pensionsmæssig inddækning, hvor en tjenestemand har fungeret i en højere stilling i en længere årrække og pensioneres fra en lavere placeret stilling.

Det foreslås derfor i *stk. 3*, at finansministeren efter indhentet udtalelse fra lønningrådet kan forhøje det lønmæssige grundlag for pensionsberegning i tilfælde, hvor en tjenestemand afskediges efter at have været konstitueret i en højere stilling i en længere årrække, og hvor forholdene i øvrigt taler derfor.

Til § 1, nr. 6.

Det er for tjenestemænd, for hvem afsked på grund af svagelighed er aktuel, og som står umiddelbart over for at fylde 60 år, af afgørende betydning, at afskedigelsen sker inden det fyldte 60 år, for at muligheden for tillægelse af kvalificeret svagelighedspension efter bestemmelserne i tjenestemandspensionslovens § 7, stk. 1, kan bevares. Efter denne bestemmelse beregnes pensionen, når en tjenestemand afskediges inden det fyldte 60 år som følge af, at den pågældendes erhvervsevne er nedsat til $\frac{1}{3}$ af fuld erhvervsevne eller derunder, på

grundlag af den pensionsalder, som den pågældende ville have opnået ved forbliven i tjeneste indtil det tidspunkt, da afsked skulle have fundet sted på grund af alder.

Man finder det hensigtsmæssigt, at der administrativt – uden som hidtil at skulle tilvejebringe særlig hjemmel på bevillingslov – kan ske fravigelse af den anførte aldersgrænse, således at bestemmelsen kan finde anvendelse, når den pågældende fratræder umiddelbart efter det fyldte 60. år. Det er hensigten, at der kun i ganske få tilfælde vil kunne ske fravigelse af aldersgrænsen, nemlig i de tilfælde, hvor en fravigelse kan begrundes i ganske særlige eller usædvanlige forhold, der ikke bør komme tjenestemanden til skade. F.eks. er det i enkelte tilfælde ikke muligt at nå at meddele den pågældende afsked inden det fyldte 60. år, hvis tjenestemanden ikke har været opmærksom på bestemmelsen og som følge heraf indsender sin afskedsansøgning så sent, at den først er finansministeriet i hænde, umiddelbart inden tjenestemanden fylder 60 år.

Forslaget forventes ikke at få konsekvenser i forhold til gældende praksis, idet finansministeriet følger en særlig sagsbehandlingsprocedure med henblik på, at fratræden fra tjenestemandstillingen normalt kan ske inden det fyldte 60. år.

Til § 1, nr. 7.

Forslaget er en redaktionel ændring.

Til § 1, nr. 8.

Forslaget omhandler bestemmelserne vedrørende opsat pension (§ 24), fratrædelsesgodtgørelser (§ 25) og særlige bestemmelser vedrørende overførselsbeløb ved tjenestemandsansættelse under De Europæiske Fællesskaber (§ 26). Der er herved foretaget en systematisk ændring af gældende pensionslov (§§ 24–26), jfr. bilag.

De indholdsmæssige ændringer er følgende: regulering af den opsatte pension, mulighed for fratrædelsesgodtgørelse, udbetaling af den opsatte pension før det fyldte 67. år ved udtræden af arbejdsmarkedet, hjemmel for finansministeren til at fastsætte et overførselsbeløb til EF i stedet for den lovbundne beregning af et sådant overførselsbeløb, samt hjemmel for finansministeren til efter forelæggelse for lønningrådet i bekendtgørelse at fastsætte regler og principper for fratrædelsesgodtgørelse, overførselsbeløb og – i overensstemmelse med hidtidige retningslinier – for genindbetalingsbeløb m.v. samt forrentning heraf.

En sådan samling i én bekendtgørelse vil gøre disse retningslinier lettere at overskue.

Den fremtidige regulering af opsatte pensioner fremgår af ændringen under nr. 9.

Om de enkelte bestemmelser bemærkes:

Til § 24.

Bestemmelsen opstiller i *stk. 1* betingelserne for retten til opsat pension, der efter forslaget fortsat vil være hovedreglen.

Stk. 2. omhandler ophør af retten til opsat pension. Bestemmelsen svarer til gældende bestemmelse herom.

Stk. 3 vedrører bestemmelsen om, fra hvilket tidspunkt den opsatte pension udbetales. Villkårene med hensyn til udbetaling af opsat pension fra 67-årsalderen eller ved tilkendelse af social førtidspension som følge af nedsat erhvervssevne svarer til gældende regler. Forslaget hjemler mulighed for udbetaling af den opsatte pension ved den berettigedes udtræden af arbejdsmarkedet efter det fyldte 60. år med samme fradrag som ved førtidspensionering på grund af alder.

Stk. 4 omhandler den efterlevende ægtefælles og børns ret til opsat pension. Bestemmelsen svarer til gældende bestemmelse herom.

Stk. 5 indeholder bestemmelser om beregningsgrundlaget for den opsatte pension. Bestemmelsen svarer til gældende bestemmelse herom.

Nedsættelsen af den opsatte pension, hvor udbetaling sker før det fyldte 67. år, foretages i overensstemmelse med § 6, *stk. 2*, i forhold til den tid, der står tilbage, indtil den pågældende fylder 67 år, jfr. herved LKL § 29, medmindre anden fradragstørrelse er aftalt, jfr. § 6, *stk. 3*. I aftale af 2. februar 1979 er der aftalt et fradrag på ½ pct. pr. år, der står tilbage til det 67. år, betinget af, at den pågældende forpligter sig til ikke at have over 200 timers erhvervsarbejde årligt.

Stk. 6. svarer til den gældende bestemmelse om beregningen af den opsatte pensions størrelse til den efterlevende ægtefælle.

Stk. 7 vedrører beregningen af opsat pension til børn. Sådan pensions størrelse foreslås maksimeret til beløb, svarende til børnepension efter satsene i § 15.

Stk. 8 omhandler begrænsning af de opsatte pensioner til efterlevende ægtefæller og børn og svarer til gældende bestemmelse herom.

Til § 25.

I *stk. 1* foreslås åbnet mulighed for, at finansministeren efter indhentet udtalelse fra lønnsrådet

kan bestemme, at fratrædende tjenestemænd i stedet for opsat pension kan få en fratrædelsesgodtgørelse, der skal anvendes til pensionsformål.

Det forudsættes, at pensionsforsikring m.v., der tegnes for en udbetalt fratrædelsesgodtgørelse, skal sikre ret til løbende ydelse af alders- og/eller invalidepension og tillige ved død sikre pension til efterlevende ægtefælle og børn, og at den ikke senere kan tilbagekøbes uden finansministeriets samtykke.

Bestemmelsen kan tænkes anvendt i tilfælde, hvor fratrædelsesgodtgørelser vil virke mere mobilitetsfremmende end ydelse af opsat pension f.eks. ved overgang til overenskomstansættelse inden for det offentlige, hvortil er knyttet en pensionsordning.

Fratrædelsesgodtgørelserne forudsættes ydet efter regler fastsat på grundlag af beregninger af kapitalværdien af optjente pensionsrettigheder. Da sådanne aktuariemæssige beregninger især afhænger af forskelsrenten mellem den effektive forrentning, der kan forventes opnået af opsparede pensionsmidler, og de forventede stigninger fremover af tjenestemandspensionerne, er det fundet hensigtsmæssigt, at regler om fratrædelsesgodtgørelsernes størrelse fastsættes af finansministeren efter indhentet udtalelse fra lønnsrådet.

Efter den gældende lovs § 37, *stk. 1*, kan en fratrædende tjenestemand, der har haft ansættelsestid som tjenestemand forud for 1. juli 1969, vælge at få udbetalt pensionsbidragene fra den gang efter reglerne i § 50, *stk. 3*, i lønnings- og pensionsloven af 1958 i stedet for at få opsat pension beregnet også for disse ansættelsesår.

Denne bestemmelse foreslås overflyttet til *stk. 2* i § 25.

Bestemmelsen i den gældende lovs § 37, *stk. 2*, om, at der ved genansættelse i tjenestemandsstilling skal ske genindbetaling af tidligere tilbagebetalte pensionsbidrag, er overflyttet til *stk. 3* i § 25, og udvidet til også at omhandle genindbetaling af udbetalte fratrædelsesgodtgørelser, således at de nærmere regler om tilbageføringen foreslås fastsat af finansministeren.

Til § 26.

I henhold til artikel 11, *stk. 2*, i bilag VIII til vedtægten for tjenestemænd i De europæiske Fællesskaber er Danmark forpligtet til at overføre et beløb til EF i tilfælde, hvor en tjenestemand i staten, folkeskolen eller folkekirken fastansættes som tjenestemand i EF og fremsætter anmodning om en sådan beløbsoverførsel. Beløbet skal udgøre

den aktuarmæssige modværdi af de pensionsrettigheder, som tjenestemanden har erhvervet, eller det beløb, som er blevet tilbagebetalt tjenestemanden fra pensionsordningen under den offentlige administration, organisation eller virksomhed på tidspunktet for hans fratræden.

I overensstemmelse hermed fremgår det af den gældende lovs § 24, stk. 4, jfr. stk. 1, at tjenestemænd eller tidligere tjenestemænd ved tjenestemandsansættelse i EF er berettiget til – mod bortfald af retten til opsat pension – at få overført et beløb fra statskassen, der for hvert pensionsalderår udgør 5 pct. af den årlige pensionsgivende lønning på fratrædelsestidspunktet som tjenestemand i staten m.v. med tillæg af 0,15 pct. af samme lønning for hvert fulde år, ansættelse som tjenestemand i staten m.v. er sket efter det fyldte 25. år.

Denne formel for beregning af beløboverførsler til EF er den samme, som anvendes ved individuelle overgange mellem tjenestemandstillinger i staten og i kommuner i henhold til en aftale, der i 1975 blev indgået mellem finansministeriet og de kommunale organisationer m.v. Der foregår for tiden forhandlinger om revision af denne beløboverførselsaftale.

De aktuarmæssige forudsætninger ændres med tiden, og forudsætningerne for beregningsformlen kan derfor afvige fra dem, der nu måtte blive lagt til grund for beregningen af fratrædelsesgodtgørelserne efter den foreslåede § 25. Hertil kommer, at der ikke sker realrenteafgiftsbeskatning af overførte beløb til EF. Som følge heraf er det fundet hensigtsmæssigt, at en særlig beregningsformel for overførselsbeløb til EF ikke fastsættes i loven, men af finansministeren efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet.

Den foreslåede adgang til eventuel ydelse af en fratrædelsesgodtgørelse i stedet for opsat pension til tjenestemænd, der fratræder, jfr. § 25, må i henhold til EF-tjenestemandsvedtægten indebære, at der tilvejebringes hjemmel i § 26, stk. 1, til, at en tidligere tjenestemand ved tjenestemandsansættelse i EF kan vælge at få en sådan fratrædelsesgodtgørelse overført fra statskassen til EF mod bortfald af retten til opsat pension eller det nævnte overførselsbeløb.

Bestemmelsen i stk. 2 om genindbetaling ved gensansættelse i tjenestemandstilling i staten m.v. af et til EF overført beløb modsvares af den gældende lovs § 24, stk. 5, jfr. § 4 a, stk. 4 og § 4 b, stk. 3, idet dog de nærmere regler om tilbageføringen foreslås fastsat af finansministeren, jfr. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3 og 4.

Til § 1 nr. 9.

Efter forslaget vil fremtidige opsatte pensioner blive reguleret på samme måde som andre tjenestemandspensioner. Kravet på opsatte pensioner, der er opnået ved fratræden før ændringslovens ikrafttræden, vil blive justeret efter den regulering af tjenestemandspensioner, der sker efter ikrafttrædelsestidspunktet. Dvs. at såvel de allerede opsatte pensioner fra reguleringstidspunktet pr. 1. april 1986 som fremtidige opsatte pensioner forhøjes med samme kronebeløb som en tilsvarende aktuel pension på samme skalatrin og med samme pensionsalder.

Til § 1, nr. 10.

Til § 28.

Udover den redaktionelle ændring med henvisning til lov om social pension i stk. 1, er bestemmelsen om samordningsfradrag for ægtefællens sociale pension udgået, jfr. stk. 2 og § 29, stk. 3, hvorefter dette samordningsfradrag fortsat opretholdes i en overgangsperiode indtil 1. januar 1990.

I den gældende § 28, stk. 2, er det bestemt, at samordningsfradraget for samlevende ægtefæller, der begge oppebærer tjenestemandspension, foretages i den af de to tjenestemandspensioner, som er størst. Hensigten var i sin tid, at det hermed skulle undgås, at der blev foretaget mere end ét samordningsfradrag.

For nu at opnå en ordening, der er i overensstemmelse med bestræbelserne for ligestilling mellem ægtefæller, foreslås det derfor i stk. 3, at der foretages samordningsfradrag i hver af tjenestemandspensionerne for den sociale pension, vedkommende tjenestemandspensionist selv får udbetalt.

I tilfælde, hvor ægtefællepensionen henholdsvis enkepensionen efter en tjenestemand eller tjenestemandspensionist deles mellem enken og/eller én eller flere fraskilte hustruer, bliver der efter gældende regler trukket fuldt samordningsfradrag i hver af de berettigedes del af pensionen.

Det har været vanskeligt for berørte enker og fraskilte hustruer, der deler en ægtefællepension eller enkepension, at forstå, at de skal tåle fuldt samordningsfradrag, selv om de kun er berettigede til en del af den samlede ægtefællepension. Hertil kommer, at sådanne situationer medfører en række sager om nedsættelse af samordningsfradraget efter tjenestemandspensionslovens § 30 a.

Det foreslås derfor i stk. 4, at samordningsfradraget i disse situationer nedsættes til samme brøkdel, som ægtefællepensionen er nedsat til. Dette vil

i henhold til § 7 i lov nr. 81 af 12. marts 1970 om pensioner efter tidligere tjenstemandslove også få virkning for delte enkepensioner.

Til § 29.

Efter de gældende regler i § 29, stk. 1, foretages der samordningsfradrag fra det fyldte 67. år, uanset om der ansøges om folkepension eller ej.

For det fåtal af tjenstemandspensionister og ægtefæller, der ikke ønsker at benytte sig af retten til at få udbetalt folkepension, forekommer det som anført af pensionsudvalget ikke rimeligt, at der alligevel foretages samordningsfradrag.

De pågældende ser sig af den grund i de fleste tilfælde nødsaget til at ansøge om folkepension for at imødegå indtægtsnedgang som følge af samordningsfradraget, selv om de principielt ikke ønsker at modtage folkepension.

Den nævnte bestemmelse var i sin tid begrundet i vanskeligheder for de tjenstemandspensionsansvarende myndigheder med hensyn til at følge de over 67-åriges folkepensionsforløb. Problemer af denne art må med den nu anvendte avancerede edb-teknik kunne overvindes. Bestemmelsen foreslås derfor ændret, således at der som anført i *stk. 1* kun foretages samordningsfradrag, når der rent faktisk udbetales folkepension. Samordningsfradraget fastsættes i forhold til det folkepensionsgrundbeløb, den pågældende oppebærer, således at samordningsfradraget nedsættes forholdsmæssigt, når den pågældende ikke har optjent ret til fuld folkepension, jfr. § 5 i lov om social pension.

Som anført i de almindelige bemærkninger, har suspensionen af dyrtidsreguleringen af tjenstemandspensioner og den fortsatte dyrtidsregulering af de sociale pensioner og dermed af samordningsfradraget betydet faldende nettotjenstemandspensioner.

Denne udvikling ønsker regeringen standset som foreslået i *stk. 2* ved at lade samordningsfradraget fastsætte på grundlag af de sociale pensioner pr. 1. januar 1987, hvorefter det er samordningsfradragssatserne på dette tidspunkt, der fremtidigt skal reguleres.

Reguleringen vil herefter følge den regulering, der ydes til pensioner efter § 27, således at de fremtidige satser for samordningsfradrag reguleres på det tidspunkt, hvor tjenstemandspensionerne reguleres, og med forhøjelser afpasset efter størrelsen af pensionsreguleringen efter § 27.

Det er dog ikke tanken, at samordningsfradragene på årsbasis skal stige mere end de sociale pensioner. Dette er baggrunden for den foreslåede

maksimering af reguleringen af samordningsfradragene.

Fra 1. januar 1987 og fremefter vil der i finansministeriets cirkulærer om samordningsfradrag blive anført tabeller over samordningsfradragene.

Som anført i de almindelige bemærkninger har pensionsudvalget fundet, at samordningsreglerne bør ændres, således at ægtefællens sociale pension ikke længere kommer til at medføre fradrag i en tjenstemands egenpension.

Bortfald af samordningsfradraget for den sociale pension, der oppebæres af ægtefæller til tjenstemandspensionister, indebærer merudgifter, der med de pr. 1. april 1985 gældende satser skønsmæssigt andrager ca. 450 mill. kr. for hele det offentlige område. Heraf vedrører ca. 40 mill. kr. samordningsfradrag for ægtefællens indtægtsregulerede sociale pension.

Pr. 1. oktober 1985 er udgiften steget til ca. 465 mill. kr. som følge af dyrtidsreguleringen af de sociale pensioner og dermed af samordningsfradraget. Af dette beløb vedrører ca. 346 mill. kr. det statslige pensionsområde, ca. 104 mill. kr. de kommunale pensionsområder og ca. 15 mill. kr. telefonselskaberne m.v.

Under hensyn til den samfundsøkonomiske situation samt til, hvad andre grupper i befolkningen får af indtægtsstigninger, foreslås en gradvis afvikling af den del af samordningsfradraget, der vedrører tjenstemandspensionistens ægtefælle, over en periode på 3 år fra 1. januar 1987.

Ægtefællens sociale pension indgår i dag i beregningen af tjenstemandens samordningsfradrag med 2 pct. af folkepensionens grundbeløb pr. pensionsalderår. Disse 2 pct. foreslås i *stk. 3* gradvist nedsat ad 4 gange med ½ pct. hver gang, første gang 1. januar 1987 og herefter med ½ pct. den 1. januar 1988, 1989 og herefter denne del af samordningsfradraget er bortfaldet.

Den ændrede bestemmelse betyder, at samordningsfradraget for tjenstemandspensionistens ægtefælle, når denne får en indtægtsreguleret social pension, bortfalder straks, dvs. pr. 1. januar 1987.

Til § 30.

Stk. 1 i den foreslåede bestemmelse omhandler samordningsfradraget i de tilfælde, hvor tjenstemandspensionister på 67–69 år får udbetalt indtægtsreguleret folkepension på grund af arbejdsindtægter.

Som anført i de almindelige bemærkninger vil der være en klar administrativ fordel ved – udover ægtefællesamordningsfradraget – at ophæve sam-

ordningsfradraget for tjenestemandspensionistens egen indtægtsregulerede sociale førtidspension. Både socialforvaltningerne og tjenestemandspensionsmyndighederne vil opnå lettelser. En række kommunikationsopgaver vil falde bort, og socialforvaltningerne vil undgå de arbejdskrævende efterreguleringer i forbindelse med tilkendelse af førtidspension.

Mange tjenestemandspensionister føler sig udsat for dobbelt samordning i forbindelse med indtægtsreguleret social pension, idet tjenestemandspensionisten ikke alene må tåle, at tjenestemandspensionen reduceres på grund af den sociale pension, men også at den sociale pension indtægtsreguleres på grund af bruttotjenestemandspensionen, således at også samordningsfradraget indgår i grundlaget for indtægtsreguleringen.

Dette indtægtsregulerede samordningsfradrag for tjenestemandspensionistens egen sociale førtidspension er i *stk. 2* foreslået afskaffet pr. 1. januar 1991, hvilket anslås at ville betyde en merudgift på ca. 60 mill. kr. årligt i nugældende prisniveau for hele det offentlige område, skønsmæssigt fordelt med 74,4 pct. til det statslige pensionsområde, 22,3 pct. til kommunale pensionsområder og 3,3 pct. for koncessionerede selskaber og lign.

I *stk. 3* er foreslået, at samordningsfradraget for erhvervsudygtighedsbeløbet ikke som hidtil udgør et beløb svarende til erhvervsudygtighedsbeløbet for enlige, men til et beløb svarende til det erhvervsudygtighedsbeløb, som tjenestemandspensionisten rent faktisk får udbetalt. Dette beløb kan være lavere end satsen for enlige, i tilfælde hvor også tjenestemandspensionistens ægtefælle er berettiget til højeste social førtidspension.

Den gældende bestemmelse i § 30, stk. 2, 2. pkt., indebærer, at samordningsfradrag for erhvervsudygtighedsbeløb også trækkes for personer, der oppebærer ægtefællepension efter tilskadekomstreglerne og samtidig får højeste social førtidspension.

Bl.a. på grund af synspunktet om, at ægtefæller i dag bør betragtes som selvstændige økonomiske individer, foreslås den nævnte bestemmelse ophævet, idet det beror på en tilfældighed, om en ægtefælle efter en tjenestemand, der er død, henholdsvis pensioneret som følge af tilskadekomst i tjenesten, selv opfylder betingelserne for at oppebære højeste social førtidspension.

Bestemmelsen i § 30, stk. 2, 2. pkt., er derfor foreslået ophævet.

En tjenestemand med relativ høj optjent pensionsalder, der tilkendes højeste social førtidspension, og som får samordningsfradrag for erhvervs-

udygtighedsbeløb trukket i tjenestemandspensionen efter §§ 7 eller 8, kan komme ud for, at den forhøjelse af pensionen, der opnås i henhold til §§ 7 eller 8, ikke udgør så stort et beløb som samordningsfradraget for erhvervsudygtighedsbeløbet.

I *stk. 3, 2. pkt.* foreslås lovfæstet den fast fulgte praksis, hvorefter tjenestemandspensionisten i stedet har kunnet vælge ordinær pension indtil det 67. år, hvor erhvervsudygtighedsbeløbet og samordningsfradraget herfor falder væk, og derefter har kunnet oppebære den i henhold til §§ 7 eller 8 forhøjede pension.

Til § 30 a.

Den gældende bestemmelse i § 30 a bevares uændret, idet de praktiske problemer, som bestemmelsen har givet anledning til – som anført i pensionsudvalgets betænkning nr. 1028 og i betænkning nr. 1054 fra udvalget vedrørende samordningsfradrag i tjenestemandspensioner – kan løses administrativt ved at anvende ajourførte beløbsgrænser for indtægtsregulering af social pension efter den forud for 1970 gældende pensionslovgivning.

I de tilfælde, hvor den sociale pension bliver nedsat ved visitation til eller optagelse på plejehjem, jfr. den sociale pensionslovs § 46, stk. 1, og bistandslovens § 84, beregnes samordningsfradraget efter reglerne i §§ 29–30. Tilsvarende gælder ved ophold på særlige plejehjem efter bistandslovens § 112, stk. 2, og ved ophold på forsorgshjem efter bistandslovens § 105, når disse er bestemt til længerevarende ophold for personer, der er hjemløse eller ikke kan tilvænne sig det almindelige samfundsliv.

Da pensionen i disse tilfælde højst udbetales med beløb til personlige fornødenheder (lompenge), forekommer det for pensionisterne vanskeligt forståeligt, at der foretages samordningsfradrag, når pensionen er nedsat. Hertil kommer, at pensionister, der optages på psykiatriske plejehjem, får folkepensionen inddraget og derfor ikke får foretaget samordningsfradrag.

Efter gældende praksis undlades samordningsfradrag, når en gift tjenestemandspensionist visiteres til eller får ophold på plejehjem, og den hjemmeboende ikke får udbetalt grundbeløb.

Forslaget i *stk. 2*, der vil indebære en forenkling såvel administrativt som i relation til pensionisterne, anslås at indebære en merudgift på ca. 6 mill. kr. årligt, der imidlertid i praksis reduceres noget som følge af forøget egenbetaling af opholdsudgifter på plejehjem.

I enkelte tilfælde, hvor tjenestemandspensionisten eller ægtefællen har oppebåret en mindre social førtidspension, og hvor samordningsfradraget er fastsat efter § 30, stk. 1, kan overgangen til at foretage samordningsfradrag i hver ægtefælles tjenestemandspension, jfr. § 28, stk. 3, og afviklingen af ægtefællesamordningsfradraget, jfr. § 29, stk. 3, betyde, at samordningsfradraget vil stige, og at ægtefællernes samlede indtægt dermed vil falde. For at sikre at ordningens gennemførelse ikke medfører indtægtsnedgang, er foreslået den i *stk. 3* anførte overgangsordning for tjenestemænd, der var pensionerede før den 1. januar 1987.

Anvendelsen af overgangsordningen, der omfatter et mindre antal tjenestemandspensionister, vil aftage efterhånden, som de pågældende opnår ret til folkepension.

Til § 30 b.

Dispensationsbestemmelsen i § 30 b har relation

til den situation, der forelå den 1. januar 1979, hvor grundlaget for fastsættelse af samordningsfradraget blev forøget, fordi en del af pensionstillægget til de sociale pensioner blev indregnet i grundløbet.

Denne bestemmelse er ikke længere aktuel og kan ophæves.

Til § 1, nr. 11.

De gældende bestemmelser i § 37 er indeholdt i § 25.

Til § 2

Af hensyn til aftalen i det paritetiske nævn er ikrafttrædelsestidspunktet for regulering af den opsatte pension m.v. foreslået fastsat til 1. april 1986, mens de i § 1, nr. 10, anførte forslag om samordningsfradrag træder i kraft 1. januar 1987, bortset fra de bestemmelser, hvor anden ikrafttrædelsesdato er anført.

Bilag

I dette bilag er kapitlerne 2, 7, 8 og 9 gengivet, således som de vil fremtræde, hvis lovforslaget vedtages. Med mindre skrift er indsat den gældende formulering af de bestemmelser, der berøres af lovforslaget.

Kapitel 2 Egenpension

§ 2. En tjenestemand er berettiget til egenpension, når han efter 10 fulde års ansættelse i en stilling, i hvilken ansættelsen efter reglerne i §§ 4, 4 a og 4 b kan medregnes i pensionsalderen, afskediges på grund af alder, som følge af helbredsbetaget utjenstydigtighed eller af anden ham utilregnelig årsag. En tjenestemand på prøve, der ikke er varigt ansat i en anden tjenestemandsstilling, og som ikke er fundet egnet til varig ansættelse efter prøvetidens udløb og afskediges af denne årsag, er ikke berettiget til egenpension, medmindre den pågældende har fået inddraget en pension efter § 10.

Stk. 2. Uanset ansættelsestidens længde har en tjenestemand dog ret til egenpension efter §§ 7–8, såfremt afsked finder sted på grund af nedsættelse af erhvervsevnen som nævnt i § 7 eller skyldes følger af tilskadekomst under udførelse af tjenesten.

Stk. 3. Har en tjenestemand forud for sin ansættelse i tjenestemandsstilling været omfattet af en pensionsordning, der har været knyttet til beskæftigelse, som efter reglerne i §§ 4, 4 a og 4 b ikke kan medregnes i pensionsalderen, kan ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemme, at sådan beskæftigelse medregnes som ansættelsestid efter stk. 1 med indtil 10 år.

§ 2. En tjenestemand er berettiget til egenpension, når han efter 10 års ansættelse i en stilling, i hvilken ansættelsen efter reglerne i §§ 4, 4 a og 4 b kan medregnes i pensionsalderen, afskediges på grund af alder, som følge af helbredsbetaget utjenstydigtighed eller af anden ham utilregnelig årsag.

§ 3. En tjenestemand er berettiget til afsked på grund af alder fra udgangen af den måned, hvori han fylder 60 år eller opnår den lavere alder, som efter anden lov måtte være fastsat for denne ret.

§ 4. En tjenestemand's pensionsalder er det antal år, i hvilket han efter sit fyldte 25. år har været statstjenestemand eller tjenestemand i folkeskolen, folkekirken, folketinget, under Københavns kommunale skolevæsen, Færøernes landsstyre eller Grønlands landsråd eller har oppebåret lønning i medfør af § 32 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.

Stk. 2. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemme, at der i pensionsalderen medregnes den tid, i hvilken en tjenestemand efter sit fyldte 25. år har været ansat på tjenestemandsvilkår i en stilling, hvortil er knyttet en pensionsordning, der i det væsentlige giver samme rettigheder som denne lov.

Stk. 3. Den tid, i hvilken en tjenestemand efter sit fyldte 25. år som ansat i offentlig tjeneste i Finland, Island, Norge eller Sverige har været omfattet af den for tjenestemænd i vedkommende land gældende pensionsordning eller en dertil svarende statsfinansieret eller statsgaranteret pensionsordning, medregnes i hans pensionsalder, såfremt der efter den pågældende pensionsordning på lignende måde foretages medregning i pensionsalderen af ansættelse i offentlig tjeneste her i landet. Ved afsked på grund af alder medregnes en sådan ansættelse dog kun, såfremt den har været efterfulgt af mindst 10 års ansættelse, som efter reglerne i stk. 1 og 2 samt §§ 4 a–4 b, kan medregnes i pensionsalderen.

Stk. 4. Den tid, i hvilken en tjenestemand har haft nedsat arbejdstid, indgår tilsvarende nedsat i pensionsalderen.

Stk. 5. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen træffer efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemmelse om, hvorvidt perioder, i hvilke der gives en tjenestemand tjenestefrihed uden løn, kan indgå i pensionsalderen.

Stk. 6. Såfremt en tjenestemand er ansat på grund af ganske særlige kvalifikationer, kan ministeren efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemme, at pensionsalderen forhøjet med indtil 10 år. Ved afsked på grund af alder og ved opgørelse af krav på opsat pension, fratrædelsesgodtgørelse eller overførelsesbeløb til De Europæiske Fællesskaber efter §§ 24–26 medregnes som forhøjet pensionsalder højst et tidsrum svarende til ansættelsestiden.

Stk. 6, 2. punktum.

Ved afsked på grund af alder eller ved opgørelse af krav på opsat pension efter §§ 24–26 eller ved overførelse af det i § 24, stk. 4, nævnte beløb, medregnes som forhøjet pensionsalder højst et tidsrum svarende til ansættelsestiden.

§ 4 a. Økonomi- og budgetministeren kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemme, at der i pensionsalderen medregnes den tid, i hvilken en tjenestemand efter sit fyldte 25. år har været ansat på overenskomtvilkår inden for de i § 4, stk. 1, nævnte områder eller i en kommune, et koncessioneret selskab eller en stats- eller kommunegaranteret virksomhed.

Stk. 2. Forhøjelse af pensionsalderen efter stk. 1. er betinget af, at tjenestemanden under sin ansættelse på overenskomtvilkår har været medlem af en pensionsordning, hvortil der er ydet bidrag af ham selv og vedkommende institution, og af, at der til statskassen sker overførelse af den udtrædelsesgodtgørelse, der tilkommer ham fra den hidtidige pensionsordning.

Stk. 3 og 4, der foreslås ophævet, var tidligere formuleret således:

Stk. 3. Bestemmelsen i § 37, stk. 2, finder ikke anvendelse, såfremt udtrædelsesgodtgørelsen omfatter tilbagebetalte pensionsbidrag fra tidligere tjenestemandsansættelse.

Stk. 4. § 24, stk. 5, finder ikke anvendelse, såfremt udtrædelsesgodtgørelsen omfatter overførte pensionsbidrag fra tidligere tjenestemandsansættelser.

§ 4 b. Finansministeren kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemme, at der i pensionsalderen medregnes den tid, i hvilken en tjenestemand efter sit fyldte 25. år har været ansat som tjenestemand under De europæiske Fællesskaber, under forudsætning af, at der fra Fællesskaberne sker overførelse til statskassen af den aktuariemæssige værdi af den pågældendes pensionsrettigheder under Fællesskaberne, eller at der fra den pågældende selv sker indbetaling med renter til statskassen af den udtrædelsesgodtgørelse, der blev udbetalt ham ved hans fratreden fra stillingen i Fællesskaberne.

Stk. 2. Ansøgning om medregning i pensionsalderen af tidligere ansættelse under De europæiske Fællesskaber må indgives senest 1 år efter tjenestemandsansættelsen. Såfremt tjenestemandsansættelsen har fundet sted før tidspunktet for denne lovs ikrafttræden, kan ansøgning om medregning dog indgives indtil 1 år efter denne dato.

Stk. 2 og 3, der foreslås ophævet, var tidligere formuleret således:

Stk. 2. Bestemmelsen i § 37, stk. 2, finder ikke anvendelse, såfremt tilbagebetalte pensionsbidrag fra tidligere tjenestemandsansættelser indgår i den i stk. 1 nævnte aktuariemæssige værdi.

Stk. 3. § 24, stk. 5, finder ikke anvendelse såfremt det i stk. 1 nævnte beløb omfatter overførte pensionsbidrag fra tidligere tjenestemandsansættelser.

§ 5. En tjenestemand's pensionsgivende lønningsindtægt er lønnen på det opnåede løntrin forøget med eventuelt personligt pensionsgivende tillæg. Lønningsindtægt, der overstiger 91.000 kr., kommer dog ikke i betragtning ved pensionsberegning.

Stk. 2. Finansministeren kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemme, at en tjenestemand der efter ansøgning overgår til en anden tjenestemandstilling med en lavere pensionsgivende lønindtægt, kan bevare ret til at få pensionen beregnet efter den hidtidige, højere pensionsgivende løn.

Stk. 3. Finansministeren kan efter indhentet udtalelse fra lønningrådet forhøje det i stk. 1 nævnte lønmæssige grundlag for pensionsberegningen for en tjenestemand, der har været konstitueret i en tjenestemandstilling med en højere pensionsgivende lønindtægt uden at blive ansat i stillingen.

§ 6. Egenpension udgør for hvert års pensionsalder et basisbeløb på 96 kr. samt et beløb, der andrager følgende procentdele af den pensionsgivende lønningsindtægt:

Af beløb indtil 32.000 kr. 1,5 pct., og af beløb fra 32.001 kr. 1,2 pct.

Pensionen kan ikke overstige den til en pensionsalder på 37 år svarende pension.

Stk. 2. Når en tjenestemand begærer afsked, efter at være fyldt 60 år, nedsættes pensionen i forhold til den tid, der står tilbage, indtil han fylder 67 år eller opnår den lavere alder, ved hvilken han senest skulle have været afskediget.

Stk. 3. Bestemmelserne i §§ 45–47 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken finder anvendelse ved fastsættelse af fradraget efter stk. 2.

§ 7. En tjenestemand, der er under 60 år, og hvis erhvervsevne er nedsat til en tredjedel af fuld erhvervsevne eller derunder, har ved afsked af denne årsag ret til en pension, som fastsættes på grundlag af den pensionsalder, han ville have opnået ved forbliven i tjeneste indtil det tidspunkt, da han skulle have været afskediget på grund af alder.

Stk. 2. I forbindelse med ansættelse som tjenestemand kan det dog bestemmes, at ansættelsen inden for et nærmere fastsat tidsrum ikke giver ret til pension efter stk. 1, såfremt afsked finder sted som følge af en allerede ved ansættelsen konstateret lidelse.

Stk. 3. Finansministeren kan, hvor ganske særlige forhold taler derfor, bestemme, at stk. 1 kan finde anvendelse, hvor fratræden sker umiddelbart efter det fyldte 60. år.

§ 8. Finder afsked sted på grund af utjenstedygtighed, som er forårsaget af, at der under udførelse af tjenesten er overgået tjenestemanden en tilskadekomst, der begrunder krav på erstatning for tab af erhvervsevne i henhold til lov om arbejdsskadeforsikring, er han berettiget til den egenpension, der gælder for en pensionsalder på 37 år.

Stk. 2. Har en tjenestemand ved grov uagtsomhed eller ved beruselse selv hidført eller væsentligt bidraget til tilskadekomsten, kan ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen bestemme, at forhøjet pension efter stk. 1 bortfalder eller nedsættes.

Stk. 3. Økonomi- og budgetministeren kan yde pension efter reglerne i stk. 1 til polititjenestemænd samt tjenestemænd i det tidligere toldgrænsekorps, der afskediges på grund af utjenstedygtighed, som skyldes følgerne efter ophold i tyske koncentrationslejre.

§ 8. *Stk. 1.* Finder afsked sted på grund af utjenstedygtighed, som er forårsaget af, at der under udførelse af tjenesten er overgået tjenestemanden en tilskadekomst, der begrunder krav på erstatning i henhold til lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde, er han berettiget til den egenpension, der gælder for en pensionsalder på 37 år.

§ 9. Bliver en pensioneret tjenestemand, hvis afsked skyldtes helbredsbetingset utjenstedygtighed, atter tjenestedygtig, har han, hvis han ikke er fyldt 60 år, pligt til at lade sig genansætte i sin tidligere stilling eller en anden passende stilling, som han før sin afsked ville have haft pligt til at overtage.

Stk. 2. Undlader en af helbredsmæssige årsager pensioneret tjenestemand trods opfordring at fremskaffe sådan helbredsoplysning som omhandlet i § 32, eller opfylder han ikke sin pligt efter stk. 1, inddrages pensionen, og bestemmelserne i §§ 24–26 finder anvendelse. Ved opgørelsen af pensionsalderen medregnes dog den tid, i hvilken han har modtaget pension.

§ 10. Pensionen inddrages, såfremt en pensioneret tjenestemand på ny opnår ansættelse, som efter reglerne i § 4 medregnes i hans pensionsalder. Ved senere afsked af pensionsbegrundende årsag, er den pågældende berettiget til pension af mindst samme størrelse som den inddragne pension.

Kapitel 7

Opsat pension m. v.

§ 24. En tjenestemand, der har opnået en pensionsalder på mindst 3 år, og som fratræder tjenesten uden at være berettiget til pension efter § 2 og uden at overgå til anden

ansættelse, som efter § 4 medregnes i pensionsalderen, er berettiget til opsat pension, jfr. stk. 5.

Stk. 2. Retten til opsat pension ophører, såfremt den pågældende på ny ansættes i en stilling, i hvilken ansættelsen efter § 4 kan medregnes i pensionsalderen.

Stk. 3. Opsat pension beregnet efter stk. 5 udbetales fra den 1. i måneden efter det fyldte 67. år eller den 1. i måneden efter den berettigedes udtræden af arbejdsmarkedet efter det fyldte 60. år. Såfremt den pågældende får tilkendt social førtidspension som følge af nedsat erhvervsevne på grund af helbredsmæssige forhold, udbetales pensionen dog fra samme tidspunkt som førtidspensionen.

Stk. 4. Ved død har den pågældendes eventuelle ægtefælle og børn indtil deres fyldte 18. år ret til at få udbetalt en pensionsydelse fra den 1. i måneden efter dødsfaldet, jfr. stk. 6–8. Dette gælder for en ægtefælle, selv om ægteskabet er indgået efter tjenestemandens afsked med opsat pension, men ikke, hvis ægteskabet er indgået på dødslejet, eller efter at den afdøde var fyldt 60 år.

Stk. 5. Den opsatte pension efter stk. 1 svarer til egenpensionen beregnet efter § 6, stk. 1, jfr. § 27, på grundlag af tjenestemandens pensionsalder og pensionsgivende lønindtægt ved fratrædelsen. Hvor udbetaling af den opsatte pension sker før det fyldte 67. år efter stk. 3, 1. punktum, nedsættes pensionen i forhold til den tid, der står tilbage, indtil han fylder 67 år, efter regler som fastsat i henhold til § 6, stk. 2 og 3.

Stk. 6. Pension til den efterlevende ægtefælle udgør $\frac{2}{3}$ af den pension, hvortil den afdøde var berettiget efter stk. 5, 1. pkt.

Stk. 7. Børnepension udgør for hvert barn 10 pct. eller, såfremt der ikke udbetales ægtefællepension, 20 pct. af den pension, hvortil afdøde efter stk. 5, 1. pkt. var berettiget. Børnepension kan dog ikke overstige pension efter § 15, jfr. § 27.

Stk. 8. Pension efter stk. 7 i forbindelse med pension til ægtefællen kan ikke overstige pensionen efter stk. 5, 1. pkt. Det samme gælder de samlede pensioner til efterlevende børn.

§ 24. En tjenestemand, der har opnået en pensionsalder på mindst 3 år, og som fratræder tjenesten uden at være berettiget til pension efter § 2, har ret til en pensionsydelse

se svarende til egenpension beregnet efter § 6, stk. 1, jfr. § 27, på grundlag af hans pensionsalder og pensionsgivende lønningsindtægt ved fratrædelsen (opsat pension). Dette gælder dog ikke, hvis tjenestemanden overgår til anden ansættelse, som efter § 4 medregnes i hans pensionsalder, eller ansættes som tjenestemand under De europæiske Fællesskaber og til Fællesskaberne fra statskassen får overført det i stk. 4 nævnte beløb.

Stk. 2. Opsat pension udbetales fra den 1. i måneden efter det fyldte 67. år. Indtræder der efter afskedigelsen erhvervsudygtighed, der medfører tilkendelse af offentlig invalidepension, udbetales pensionen dog fra samme tidspunkt som invalidepensionen.

Stk. 3. Retten til opsat pension ophører, såfremt den pågældende på ny ansættes i en stilling, i hvilken ansættelsen efter § 4 kan medregnes i hans pensionsalder.

§ 25. Når en person, der var berettiget til opsat pension, afgår ved døden, har ægtefællen ret til en pension, der udgør $\frac{2}{3}$ af den pension, hvortil afdøde var berettiget. Dette gælder dog ikke, hvis ægteskabet blev indgået på dødslejet eller efter, at den afdøde ægtefælle var fyldt 60 år.

Stk. 2. Pension efter stk. 1 udbetales med virkning fra den 1. i måneden efter dødsfaldet.

§ 26. Når en person, der var berettiget til opsat pension, afgår ved døden, er hans børn fra den 1. i måneden efter dødsfaldet berettigede til en pension, der for hvert barn udgør 10 pct. af den pension, hvortil afdøde var berettiget. For så vidt der ikke udbetales ægtefællepension, udgør pensionen for hvert barn 20 pct. af den opsatte pension.

Stk. 2. Pension efter stk. 1 i forbindelse med pension til ægtefællen kan dog ikke overstige pensionen efter § 24. Det samme gælder de samlede pensioner til efterlevende børn.

Stk. 3. Retten til børnepension efter stk. 1 vedvarer indtil barnets fyldte 18. år.

§ 25. Finansministeren kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemme, at en fratrædende tjenestemand i stedet for ret til opsat pension kan få en fratrædelsesgodtgørelse, der skal anvendes som indbetaling til en pensionsordning, der kan godkendes af finansministeren, og som ikke senere kan tilbagekøbes uden finansministerens samtykke.

F.t.l. vedr. tjenestemandspension

Stk. 2. En tjenestemand, som fratræder sin stilling uden at være berettiget til pension efter § 2, kan for ansættelsestid forud for den 1. juli 1969 vælge at få udbetalt pensionsbidrag efter bestemmelserne i § 50, stk. 3, i lønnings- og pensionsloven af 1958 i stedet for at bevare ret til opsat pension eller eventuel fratrædelsesgodtgørelse eller til overførselsløbet efter § 26.

Stk. 3. Pensionsbidrag, der i henhold til stk. 2 er udbetalt ved ophør af tjenestemandsansættelse, samt fratrædelsesgodtgørelse efter stk. 1 skal ved genansættelse i tjenestemandstilling tilbageføres efter regler, der fastsættes af finansministeren efter forelægelse for lønningsrådet.

§ 37. En tjenestemand, der fratræder sin stilling uden at være berettiget til pension efter § 2, kan i stedet for at bevare ret til opsat pension efter §§ 24–26 eller til overførselsbeløbet efter § 24, stk. 4, for ansættelsestid forud for denne lovs ikrafttræden vælge at få udbetalt pensionsbidrag efter bestemmelserne i § 50, stk. 3, i lønnings- og pensionsloven af 1958.

Stk. 2. Pensionsbidrag, der er tilbagebetalt ved ophør af tjenestemandsansættelse, skal ved genansættelse i tjenestemandstilling på ny indbetales efter de hidtidige regler.

§ 26. Ved tjenestemandsansættelse under De Europæiske Fællesskaber kan den pågældende i stedet for opsat pension vælge fra statskassen til De Europæiske Fællesskaber at få overført fratrædelsesgodtgørelse efter § 25 eller et af finansministeren efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet nærmere fastsat overførselsbeløb.

Stk. 2. Fratrædelsesgodtgørelsen eller overførselsbeløbet efter stk. 1 skal ved genansættelse i tjenestemandstilling tilbageføres efter regler, der fastsættes af finansministeren efter forelægelse for lønningsrådet.

§ 24. *Stk. 4.* Retten til opsat pension ophører endvidere, såfremt den pågældende senere ansættes som tjenestemand under De europæiske Fællesskaber og til Fællesskaberne fra statskassen får overført et beløb, der for hvert pensionsalderår efter §§ 4, 4 a og 4 b udgør 5 pct. af den årlige pensionsgivende lønningsindtægt på fratrædelsestidspunktet som tjenestemand i staten, folkeskolen eller folkekirken med tillæg af 0,15 pct. af nævnte lønningsindtægt for hvert fulde år,

ansættelsen som tjenestemand i staten, folkeskolen og folkekirken er sket efter det fyldte 25. år.

Stk. 5. Ved genansættelse i en tjenestemandstilling i staten, folkeskolen eller folkekirken må et til De europæiske Fællesskaber efter stk. 4 overført beløb på ny indbetales.

Kapitel 8

Regulering

§ 27. Pensioner og efterindtægt efter bestemmelserne i kapitel 2–6 samt ventepenge og rådighedsløn i medfør af § 32 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken dyrtidsreguleres, når der sker forhøjelse eller nedsættelse af tjenestemandslønninger som følge af bevægelser i reguleringspristallet, med 1.248 kr. årlig for hver fulde tre points udving i reguleringspristallet ud over 100. De enkelte dyrtidsportioner til pensioner m.v. kan dog højst andrage 3 pct. af grundpensionen. Dyrtidsregulering på grundlag af reguleringspristallet for juli 1980 og senere sker dog for hver fulde 3 points udsving ud over de første 3 points med 1.872 kr. årlig, og således at de enkelte dyrtidsportioner til pensioner m.v. højst kan andrage 4,5 pct. af grundpensionen.

Stk. 2. Når der sker generel ændring af tjenestemandslønninger, foretages tilsvarende regulering af de i stk. 1 nævnte pensioner og efterindtægt. Egenpensionens og ægtefællepensionens basisbeløb, de i §§ 5 og 6 fastsatte beløbsgrænser samt de efter § 15 gældende satser for børnepensionstillæg og børnepension reguleres på samme måde.

Stk. 3. De i § 24 nævnte opsatte pensioner reguleres med virkning fra 1. april 1986 efter bestemmelserne i stk. 1–2.

§ 27. *Stk. 3.* Pensioner efter kapitel 7 reguleres efter bestemmelserne i stk. 1–2, når udbetaling påbegyndes.

§ 27 a. Uanset bestemmelsen i § 1, stk. 1., i lov om ændring af dyrtidsregulering m.v. dyrtidsreguleres pensioner efter bestemmelserne i kapitel 2–5 på grundlag af reguleringspristallet for januar 1980.

Kapitel 9

Samordningsfradrag

§ 28. Ved udbetaling af pension efter denne lov til en person, der får udbetalt pension i henhold til lov om social pension, foretages samordningsfradrag efter reglerne i §§ 29–30.

Stk. 2. Indtil 1. januar 1990 foretages samordningsfradrag for den folkepension, som tjenestemandspensionistens ægtefælle får udbetalt, jfr. § 29, stk. 3.

Stk. 3. For samlevende ægtefæller, der begge oppebærer tjenestemandspension, foretages samordningsfradrag i hver af ægtefællernes tjenestemandspension på grundlag af den sociale pension, som vedkommende tjenestemandspensionist selv får udbetalt.

Stk. 4. Såfremt en ægtefællepension deles mellem flere pensionsberettigede, udgør samordningsfradraget for hver af de pensionsberettigedes sociale pension samme brøkdel af det beregnede samordningsfradrag, som andelen af ægtefællepensionen udgør.

§ 28. Ved udbetaling af pension efter denne lov til personer, der er berettiget til pension i henhold til lov om folkepension eller lov om invalidepension m.v., eller hvis ægtefælle har sådan ret, eller som er berettigede til pension efter lov om pension og hjælp til enker m.fl., foretages fradrag efter reglerne i §§ 29–30.

Stk. 2. For samlevende ægtefæller, der begge oppebærer tjenestemandspension, foretages fradrag kun i den tjenestemandspension, der er størst.

§ 29. For en person, der får udbetalt folkepension med fuldt eller delvist grundbeløb i henhold til § 12 i lov om social pension, jfr. § 5, udgør fradraget for hvert års pensionsalder, som er lagt til grund ved tjenestemandspensionens beregning, 2 pct. af folkepensionens grundbeløb pr. 1. januar 1987 for henholdsvis enlige og samgifte.

Stk. 2. Sætserne for samordningsfradrag efter stk. 1 reguleres efter samme principper, som er gældende for regulering af tjenestemandspensioner, jfr. § 27, dog således, at den samlede regulering inden for de seneste 12 måneder ikke kan overstige den samlede procentvise ændring af folkepensionens grundbeløb i samme periode.

Stk. 3. Samordningsfradrag for ægtefælens folkepension udgør for hvert års pensionsalder, som er lagt til grund ved tjenestemandspensionens beregning, 1½ pct. af det udbetalte grundbeløb. Fradragsprocenten nedsættes fra 1. januar 1988 til 1 pct., fra 1. januar 1989 til ½ pct., og fra 1. januar 1990 bortfalder fradrag for ægtefællens folkepension.

§ 29. For personer, der opfylder betingelserne for at oppebære folkepension med fuldt grundbeløb i henhold til § 3, stk. 2, i lov om folkepension, udgør fradraget for hvert års pensionsalder, som er lagt til grund ved tjenestemandspensionens beregning, 2 pct. af folkepensionens grundbeløb.

§ 30. For en person, der får udbetalt indtægtsreguleret folkepension med et grundbeløb, der overstiger den del af folkepensionens grundbeløb, der ville restere efter § 29, stk. 1–2, fradrages det overskydende beløb som samordningsfradrag i tjenestemandspensionen.

Stk. 2. For en person, der får udbetalt førtidspension i henhold til lov om social pension, fastsættes samordningsfradrag som anført i stk. 1. Dette fradrag bortfalder fra 1. januar 1991.

Stk. 3. For en tjenestemand, der er afskediget med pension efter bestemmelserne i § 2, stk. 2, jfr. §§ 7–8, og som oppebærer højeste førtidspension i henhold til lov om social pension, fradrages som samordningsfradrag et beløb, svarende til det erhvervsudygtighedsbeløb, som den pågældende får udbetalt. Den pågældende kan indtil det 67. år vælge i stedet at få udbetalt ordinær pension i henhold til § 2, stk. 1, jfr. § 6.

§ 30. For personer, der oppebærer indtægtsbestemt folkepension i henhold til § 3, stk. 1, i lov om folkepension, invalidepension i medfør af § 3 i lov om invalidepension m.v. eller pension efter lov om pension og hjælp til enker m.fl. med et grundbeløb, der sammenlagt med tjenestemandspensionen er højere end den samlede pension, der ville komme til udbetaling efter bestemmelsen i § 29, såfremt der var erhvervet ret til fuld folkepension, fradrages det overskydende beløb.

Stk. 2. For tjenestemænd, der er afskediget med pension efter bestemmelserne i § 2, stk. 2, jfr. §§ 7–8, og som oppebærer pension i henhold til § 3, stk. 2 i lov om invalidepen-

sion m.v. fradrages et beløb svarende til invalidepensionens erhvervsudygtighedsbeløb for enlige. Det samme gælder for personer, der oppebærer ægtefællepension efter bestemmelserne i § 11, stk. 2, jfr. § 12, stk. 2-3, samtidig med pension i henhold til § 3, stk. 2, i lov om invalidepension m.v.

§ 30 a. Finansministeren kan tillade, at samordningsfradrag efter §§ 29-30 nedsættes eller bortfalder, såfremt den samordnede efterlønsydelse er lavere end pensionen med tillæg af indtægtsbestemt social pension efter de forud for 1. april 1970 gældende regler.

Stk. 2. Samordningsfradrag efter §§ 29-30 bortfalder, hvis den sociale pension er nedsat efter § 46 i lov om social pension eller efter § 84, jfr. §§ 110 og 118 i lov om social bistand.

Stk. 3. Såfremt en tjenestemandspensionist eller samgifte tjenestemandspensionister, der er pensioneret før 1. januar 1987, som følge

af de ændrede bestemmelser om samordningsfradrag vil få udbetalt en lavere tjenestemandspension end forud for 1. januar 1987, kan finansministeren tillade, at samordningsfradrag efter §§ 29-30 nedsættes.

§ 30 a. Økonomi- og budgetministeren kan tillade, at samordningsfradrag efter §§ 29-30 nedsættes eller bortfalder, såfremt den samordnede efterlønsydelse er lavere end pensionen med tillæg af indtægtsbestemt social pension efter de forud for 1. april 1970 gældende regler.

§ 30 b, der foreslås ophæves, var tidligere formuleret således:

§ 30 b. Finansministeren kan tillade, at samordningsfradrag efter §§ 29-30 nedsættes eller bortfalder, såfremt den samordnede efterlønsydelse er lavere end tjenestemandspensionen med tillæg af den sociale pensions grundbeløb og pensionstillæg efter de forud for 1. januar 1979 gældende regler.